

Tämä sivu on konekäännetty [\[Linkki\]](#). Konekäännökset voivat sisältää virheitä, jotka saattavat heikentää selkeyttä ja tarkkuutta. Oikeusasiamies ei vastaa mahdollisista epäjohtonmukaisuuksista. Tietojen luotettavuus ja oikeusvarmuus varmistuvat lukemalla edellä linkitetty lähdekielinen versio (englanti). Lisätietoja on [kieli- ja käännöskäytännöissämme](#) [\[Linkki\]](#).

Päätös, joka koskee strategista tutkimusta OI/6/2014/NF Euroopan komission asiantuntijaryhmien kokoonpanosta ja avoimuudesta

Päätös

Kanteluasia OI/6/2014/NF - **Tutkittavaksi otetut kantelut, pvm** 12/05/2014 - **Suositus** 29/01/2016 - **Päätökset, pvm** 14/11/2017 - **Toimielin, jota kantelu koskee** Euroopan komissio (Toimielimen hyväksymä suositus) |

EU:n tehtävänä ja haasteena on ehdottaa ja hyväksyä politiikkaa ja lainsäädäntöä, joka vaikuttaa yli 500 miljoonaan eurooppalaiseen. Yksi Euroopan komission päätehtävistä on kehittää politiikkaa, joka käsittää myös EU:n uutta lainsäädäntöä koskevien ehdotusten perustana käytettävän politiikan. Komissio tukeutuu tässä tehtävässä pitkälti sisäiseen asiantuntemukseen ja kokemukseen, mutta hyödyntää myös monia erilaisia ulkoisia lähteitä, kuten eri aloihin erikoistuneita Euroopan unionin virastoja, asiantuntijoiden ja tutkijoiden sille tekemiä tutkimuksia, sen vihreistä kirjoista annettuja palautteita, julkisia kuulemisia sekä yli 800:aa asiantuntijaryhmää.

Strateginen tutkimus koski Euroopan komission asiantuntijaryhmien järjestelmää, joka on olennainen osatekijä Euroopan komission tukeutumisessa ulkopuoliseen asiantuntemukseen. Komissio perustaa asiantuntijaryhmiä pyytääkseen ulkopuolista asiantuntija-apua yksittäisiltä ihmisiltä, organisaatioilta ja/tai jäsenvaltioilta ja muilta viranomaisilta, kun se laatii säädosiehdotuksia ja poliittisia aloitteita, luonnostele delegoituja säädöksiä ja panee täytäntöön voimassa olevaa lainsäädäntöä, ohjelmia ja politiikkoja. Komission tehtävänä on päättää, miten sen asiantuntijaryhmien tarjoama asiantuntija-apu otetaan huomioon, kun se hoitaa tehtäviään Euroopan unionin yleisen edun mukaisesti.

Oikeusasiamiehen tutkimuksessa tukeuduttiin komission aiempiin saavutuksiin asiantuntijaryhmien hallinnoinnin parantamisessa ja pyrittiin avustamaan komissiota asiantuntijaryhmiä koskevissa komission yleisissä säännöissä olevien tärkeimpien järjestelmällisten heikkouksien tunnistamisessa ja korjaamisessa. Toteutettuaan julkisen kuulemisen oikeusasiamies esitti komissiolle monia eri ehdotuksia sääntöjen parantamisesta

seuraavilla aloilla: asiantuntijaryhmien tasapainoisesta kokoonpanosta huolehtiminen, asiantuntijaryhmien jäsenten valintaan liittyvät hakumenettelyt, synergiat avoimuusrekisterin kanssa, eturistiriitoja koskeva politiikka yksityishenkilöinä nimitettävien yksittäisten asiantuntijoiden yhteydessä ja asiantuntijaryhmien rekisteriä koskevien tietojen saatavuuden parantaminen.

Asiantuntijaryhmien työn avoimuuden osalta oli paljon parantamisen varaa. Oikeusasiamies esitti sen vuoksi kaksi nimenomaista suositusta, joiden tavoitteena on antaa yleisölle mahdollisuus seurata yksityiskohtaisesti asiantuntijaryhmän työskentelyä ja saada viime kädessä tietää, kenen näkökannat ovat vaikuttaneet komissioon.

Komissio uudisti asiantuntijaryhmäjärjestelmänsä vuonna 2016 tämän oikeusasiamiehen tutkimuksen yhteydessä ja Euroopan parlamentin ja kansalaisyhteiskunnan pyyntöjen johdosta. Komissio hyväksyi päätöksen, jossa oli sen asiantuntijaryhmien toimintaa ja työtä koskevia tarkistettuja sääntöjä. Uudistuksen yhteydessä komissio teki huomattavia tarkistuksia asiantuntijaryhmiään koskeviin sääntöihin ja otti käyttöön entistä luotettavamman ja avoimen järjestelmän. Uudet säännöt ovat suurelta osin oikeusasiamiehen ehdotusten mukaisia. Komissio paransi erityisesti asiantuntijaryhmien jäsenten valintamenettelyn avoimuutta. Se otti käyttöön myös uuden eturistiriitoja koskevan politiikan yksityishenkilöinä nimitettäville yksittäisille asiantuntijoille. Nyt se edellyttää, että asiantuntijaryhmiin nimettävien organisaatioiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien on oltava rekisteröityneitä avoimuusrekisteriin.

Komissio on edistynyt hyvin myös asiantuntijaryhmien työn julkisen valvonnan parantamisessa. Kokouspöytäkirjojen on nyt oltava ”täsmällisiä ja kattavia”. Jäsenten eriävät mielipiteet voidaan julkaista, ja asiantuntijaryhmät voivat päättää käydä keskustelun julkisesti. Kun keskustelut käydään julkisesti, yleisö voidaan kutsua osallistumaan kokoukseen tai kokous voidaan esittää suoratoistona verkossa.

Koska asiantuntijaryhmäjärjestelmä on uudistettu, oikeusasiamies päättää tutkimuksen. Oikeusasiamies aikoo edelleen seurata sitä, miten komissio panee asiantuntijaryhmäjärjestelmän uudistukset täytäntöön.

Strategisen tutkimuksen tulokset – yhteenveto olennaisista parannuksista

- Asiantuntijaryhmiä koskevat oikeudellisesti sitovat säännöt ja poliittisen vastuun lisääntyminen
- Julkiset hakumenettelyt jäsenten valinnan vakiomenettelynä
- Pakollinen rekisteröityminen avoimuusrekisteriin
- Asiantuntijaryhmärekisterin ja avoimuusrekisterin merkintöjen kytkeminen yhteen
- Organisaatioiden johdonmukainen luokitus

- Uusi eturistiriitoja koskeva politiikka yksityishenkilöinä nimitettäville asiantuntijoille
- Toimeksiannon ja annettavan neuvonnan kuvaus kunkin uuden ryhmän osalta
- Täsmälliset ja kattavat pöytäkirjat
- Eriävien mielipiteiden julkaiseminen
- Julkisesti käytäviin neuvotteluihin liittyvät järjestelyt

Abstrakti

EU:n vastuulla ja haasteena on ehdottaa ja sopia politiikasta ja lainsäädännöstä, joka koskee yli 500:aa miljoonaa eurooppalaista. Poliitiikan kehittäminen, mukaan lukien EU:n uutta lainsäädäntöä koskevat ehdotukset, on yksi Euroopan komission päätehtävistä. Vaikka komissio tukeutuu vahvasti tähän työhön liittyvään sisäiseen asiantuntemukseensa ja kokemukseensa, se tukeutuu myös lukuisiin ulkoisiin lähteisiin, joita ovat esimerkiksi EU:n erityisvirastot, asiantuntijoiden ja tutkijoiden sille tekemät tutkimukset, vihreät kirjat, julkiset kuulemiset ja kuulemiset sekä yli 800 asiantuntijaryhmää.

Tämä strateginen tutkimus koski yhtä tärkeää näkökohtaa, joka liittyy Euroopan komission riippuvuuteen ulkoisista asiantuntijalähteistä, eli sen asiantuntijaryhmien järjestelmää. Komissio perustaa asiantuntijaryhmiä, joiden tehtävänä on hankkia ulkopuolista neuvontaa ja asiantuntemusta yksityishenkilöiltä, organisaatioilta ja/tai jäsenvaltioilta ja muilta viranomaisilta valmistellessaan lainsäädäntöehdotuksia ja poliittisia aloitteita, laatiessaan delegoituja säädöksiä ja pannessaan täytäntöön voimassa olevaa lainsäädäntöä, ohjelmia ja politiikkoja. Komission tehtävänä on päättää, miten se ottaa huomioon asiantuntijaryhmiensä tarjoaman asiantuntemuksen ja neuvonnan suorittaessaan tehtäviään Euroopan unionin yleisen edun mukaisesti.

Oikeusasiamiehen tutkimus perustui komission aiempiin saavutuksiin näiden ryhmien hallinnoinnin parantamisessa, ja sen tarkoituksena oli auttaa komissiota tunnistamaan ja korjaamaan tärkeimmät systeemiset heikkoudet asiantuntijaryhmiä koskevissa yleisissä säännöissä. Julkisen kuulemisen jälkeen oikeusasiamies esitti komissiolle joukon ehdotuksia siitä, miten sääntöjä voitaisiin parantaa seuraavilla aloilla: asiantuntijaryhmien tasapainoisen kokoonpanon saavuttaminen, asiantuntijaryhmien jäsenyyttä koskevat pyynnot, synergiat avoimuusrekisterin kanssa, eturistiriitoja koskevat toimintaperiaatteet yksityishenkilöinä nimitetyille yksittäisille asiantuntijoille sekä asiantuntijaryhmien rekisterin tietojen saatavuuden parantaminen.

Asiantuntijaryhmien työn avoimuuden osalta parantamisen varaa oli huomattavasti. Oikeusasiamies antoi näin ollen komissiolle kaksi erityissuositusta, joiden tarkoituksena oli antaa yleisölle mahdollisuus seurata asiantuntijaryhmän keskustelujen yksityiskohtia ja saada

viime kädessä tietää, minkä näkökannat vaikuttivat komissioon.

Vuonna 2016 komissio uudisti asiantuntijaryhmän järjestelmäänsä tämän oikeusasiamiehen tutkimuksen ja Euroopan parlamentin ja kansalaisyhteiskunnan kehotusten perusteella. Se teki komission päätöksen asiantuntijaryhmiensä toimintaa ja työskentelyä koskevista tarkistetuista säännöistä. Uudistuksellaan komissio on uudistanut merkittävästi asiantuntijaryhmän sääntöjä ja ottanut käyttöön vankemman ja avoimemman järjestelmän. Uudet säännöt ovat pitkälti oikeusasiamiehen ehdotusten mukaisia. Komissio on tehnyt asiantuntijaryhmän jäsenten valintamenettelystä avoimemman, ottanut käyttöön uudet eturistiriitoja koskevat toimintaperiaatteet yksityishenkilöinä nimitetyille yksittäisille asiantuntijoille ja vaatii nyt organisaatioita ja itsenäisiä ammatinharjoittajia rekisteröitymään avoimuusrekisteriin, jotta ne voidaan nimittää asiantuntijaryhmiin.

Komissio on myös edistynyt hyvin asiantuntijaryhmien työn julkisen valvonnan parantamisessa. Kokouspöytäkirjojen on nyt oltava ”merkittäviä ja täydellisiä”, jäsenet voivat julkaista eriävät mielipiteensä ja asiantuntijaryhmät voivat päättää käsitellä niitä julkisesti. Julkisessa käsittelyssä yleisö voidaan kutsua kokoukseen tai kokous voidaan lähettää suoratoistona verkossa.

Oikeusasiamies lopettaa tämän tutkimuksen nyt, kun asiantuntijaryhmän järjestelmän uudistus on saatu päätökseen. Hän seuraa edelleen, miten komissio panee täytäntöön asiantuntijaryhmäjärjestelmän uudistukset.

Strategisen tutkimuksen tulokset – keskeiset parannukset yhdellä silmäyksellä:

- Oikeudellisesti sitovat säännöt ja asiantuntijaryhmien poliittisen vastuun lisääminen
- Julkiset hakupyynnöt jäsenten valinnassa
- Pakollinen rekisteröinti avoimuusrekisteriin
- Asiantuntijaryhmien rekisterissä olevien merkintöjen ja avoimuusrekisterin väliset yhteydet
- Organisaatioiden johdonmukainen luokittelu
- Yksityishenkilöinä nimitettyjen yksittäisten asiantuntijoiden uudet eturistiriitoja koskevat toimintaperiaatteet
- Kuvaus kutakin uutta ryhmää varten tarvittavista valtuuksista ja neuvoista
- Mielekkäät ja täydelliset kokouspöytäkirjat
- Eriävien mielipiteiden julkaiseminen
- Julkisia käsittelyjä koskevat järjestelyt

Strategisen tutkimuksen tausta

[1]

1. Yksi Euroopan komission päätehtävistä on EU:n politiikan kehittäminen, mukaan lukien uusi lainsäädäntöehdotus, joka vaikuttaa viime kädessä yli 500 miljoonaan EU:n kansalaiseen. Vaikka komissio tukeutuu voimakkaasti sen sisäiseen asiantuntemukseen ja kokemukseen politiikan kehittämisestä, se hakee myös palautetta useista ulkoisista lähteistä, muun muassa yli 800 asiantuntijaryhmästä. Asiantuntijaryhmät ovat neuvoa-antavia elimiä, jotka komissio on

perustanut antamaan sille neuvoja ja asiantuntemusta i) lainsäädäntöehdotusten ja poliittisten aloitteiden valmistelussa komission aloiteoikeuden puitteissa; II) delegoitujen säädösten valmistelu; III) voimassa olevan unionin lainsäädännön, ohjelmien ja politiikkojen täytäntöönpano sekä koordinointi ja yhteistyö jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa tältä osin; ja iv) täytäntöönpanosäädösten varhainen valmistelu. Asiantuntijaryhmillä on siten keskeinen ja etuoikeutettu rooli EU:n politiikan kehittämisessä.

2. EU:n politiikan kehittämisen legitiimiydessä on tietenkin otettava huomioon, onko komissio kuullut asianmukaisesti erilaisia ulkoisia lähteitä. On myös tärkeää, että asiantuntijaryhmien panos on itsessään tasapainoinen ja sitä pidetään oikeutettuna. Tämän legitiimiyden saavuttamiseksi komission on varmistettava, että kansalaiset tietävät, keitä asiantuntijat ovat, miten heidät valittiin ja mitä työtä he tekevät komissiolle.

3. Oikeusasiamies käynnisti tämän strategisen tutkimuksen [2] seuratakseen sitoumustaan seurata komission edistymistä asiantuntijaryhmien avoimuuden ja kokoonpanon osalta [3]. Tutkimus perustui komission aiempiin saavutuksiin näiden ryhmien hallinnoinnin parantamisessa, ja sen tarkoituksena oli auttaa komissiota tunnistamaan ja korjaamaan tärkeimmät systeemiset heikkoudet asiantuntijaryhmiä koskevissa yleisissä säännöissä [4]. Nämä puutteet saattoivat haitata edistymistä komission asiantuntijaryhmien tasapainoisessa kokoonpanossa ja niiden työn avoimuudessa [5].

4. Silloinen uusi komissio oli juuri tehnyt useita tärkeitä aloitteita työnsä avoimuuden lisäämiseksi [6]. Se oli yleisesti julistanut avoimuuden ja vastuuvollisuuden ensisijaisiksi aiheiksi pyrkiessään rakentamaan EU:n hallintomallia. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että oli sopiva hetki esittää komissiolle useita kunnianhimoisia ehdotuksia siitä, miten komission asiantuntijaryhmiä koskevia sääntöjä voitaisiin parantaa. Oikeusasiamies noudatti näin ollen vaatimuksia, joita eri sidosryhmät, kuten Euroopan parlamentti, olivat jo esittäneet komissiolle. [7]

5. Oikeusasiamies teki tutkimuksensa yhteydessä komissiolle kahdenlaisia ehdotuksia asiantuntijaryhmäjärjestelmänsä parantamiseksi: ”parannusehdotukset” ja ”suositukset”. Vaikka molemmilla ehdotustyypeillä pyritään korjaamaan järjestelmässä havaitut puutteet, ”suositukset” perustuvat olemassa olevan hallinnollisen epäkohdan havainnoen.

Tutkimus

6. Oikeusasiamiehen strategisella tutkimuksella pyrittiin saamaan aikaan merkittäviä vaikutuksia ajan mittaan. Tulosten kartoittamiseksi ja mittaamiseksi se ulottui uuteen komissioon vuonna 2014 ja asiantuntijaryhmän uudistettujen sääntöjen täytäntöönpanovaiheen päättymiseen vuonna 2017.

7. Ensimmäisessä vaiheessa oikeusasiamies järjesti julkisen kuulemisen, jotta asiasta kiinnostuneet sidosryhmät saivat tietoa hänen tutkimuksestaan [8]. Monet kannanoton esittäneet sidosryhmät olivat huolissaan siitä, että järjestelmässä oli edelleen merkittäviä

puutteita, erityisesti asiantuntijaryhmän jäsenten epäyhtenäisen luokittelun osalta; yritysten etujen suhteeton edustus asiantuntijaryhmissä; asiantuntijaryhmien rekisteriä koskevien tietojen puuttuminen; ja se, että yksityishenkilöinä nimitetyille yksittäisille asiantuntijoille ei ole olemassa tehokkaita eturistiriitoja koskevia toimintaperiaatteita. Oikeusasiamies otti huomioon julkisessa kuulemisessa saadun palautteen ja tarkasteli huolellisesti asiantuntijaryhmien rekisterissä olevia tietoja [9] .

8. Analysoituaan komission asiantuntijaryhmän järjestelmää oikeusasiamies pyysi komissiota vastaamaan eräisiin yksityiskohtaisiin parannusehdotuksiin [10] . Oikeusasiamies ehdotti, että komissio vahvistaisi asiantuntijaryhmiä koskevat yleiset sääntönsä oikeudellisesti sitovalla komission päätöksellä ja tekisi järjestelmään merkittäviä muutoksia seuraavilla aloilla:

A. Hakemuspyynnöt:

- Julkinen hakumenettely jokaiselle asiantuntijaryhmälle
- Asiantuntijaryhmille suunnattujen hakupyyntöjen portaali
- Vakiomääräaika kaikille hakupyyntöille

B. Yhteisvaikutukset avoimuusrekisterin kanssa:

- Pakollinen rekisteröityminen avoimuusrekisteriin asiantuntijaryhmien nimittämistä varten
- Jäsenten johdonmukainen luokittelu komission asiantuntijaryhmissä
- Jäsenprofiilin järjestelmätarkastukset ja linkitys avoimuusrekisteriin

C. Henkilön ominaisuudessa nimitettyjen yksittäisten asiantuntijoiden uudet eturistiriitoja koskevat toimintaperiaatteet

Horisontaalisten sääntöjen luonne ja tasapainoisen kokoonpanon saavuttaminen:

- Tasapainon käsite
- Tasapainoa koskeva vaatimus
- Saldon yksilöllinen kuvaus ryhmittäin

E. Avoimuus, mukaan lukien rekisterin tietojen saatavuuden parantaminen:

- Keskustelujen avoimuus ja kokousten pöytäkirjat
- Asiakirjojen julkaiseminen
- Yksittäisen asiantuntijan edustamien sidosryhmien yhteistä etua koskevien tietojen julkaiseminen

9. Ensimmäisessä vastauksessaan [11] komissio suostui toteuttamaan useita oikeusasiamiehen parannusehdotuksia joko kokonaan tai osittain. Ennen **kaikkea komissio ilmoitti olevansa valmis uudistamaan lähitulevaisuudessa asiantuntijaryhmiä koskevia sääntöjään. Komissio päätti myös yhdistää asiantuntijaryhmien rekisterin ja avoimuusrekisterin [12] ja vahvistaa hakupyyntöjen roolia asiantuntijaryhmän jäsenten valinnassa. Se ilmoitti myös ottavansa käyttöön uudistetun version asiantuntijaryhmiensä rekisteristä.** Oikeusasiamies suhtautui myönteisesti komission sitoumuksiin ja teki lisäehdotuksia [13] niistä asioista, joissa hän näki vielä parantamisen varaa, vaikka komissio oli halukas tarkistamaan sääntöjään.

10. Koska komission asiantuntijaryhmien tuotokseen liittyvät avoimuusjärjestelyt eivät kuitenkaan mahdollistaneet sitä, että yleisö voisi seurata yksityiskohtaisesti asiantuntijaryhmien keskusteluja ja viime kädessä tietää, joiden näkökannat vaikuttivat komissioon, oikeusasiamies antoi myös kaksi erityistä suositusta [14] . Hän suositteli i) komissiota vaatimaan, että asiantuntijaryhmien kokousten pöytäkirjat ovat tarkoituksenmukaisia ja yksityiskohtaisia, ja ii) että ryhmien keskustelut eivät oletusarvoisesti oletusarvoisesti luottamuksellisia .

11. Komissio ilmoitti 30. toukokuuta 2016 uudistavansa asiantuntijaryhmän järjestelmää. Se teki komission päätöksen [15] asiantuntijaryhmiensä toimintaa ja työskentelyä koskevista tarkistetuista säännöistä . Seuraavana päivänä se lähetti vastauksen [16] oikeusasiamiehen uusiin ehdotuksiin ja suosituksiin, esitteli uudet säännöt ja selitti, miten ne vastasivat oikeusasiamiehen ehdotuksiin ja suosituksiin. Vaikka uudet säännöt vastaavat suurelta osin oikeusasiamiehen ehdotuksia järjestelmän parantamiseksi, ei ollut selvää, missä määrin asiantuntijaryhmien kokouspöytäkirjoja ja keskusteluja koskevilla säännöksillä pantiin täytäntöön oikeusasiamiehen suositukset näillä aloilla.

12. Oikeusasiamies katsoi näin ollen tarpeelliseksi arvioida tarkemmin, missä määrin komissio oli hyväksynyt kaksi erityistä suositusta ja pannut ne täytäntöön käytännössä. Sen jälkeen, kun komission siirtymävaihe asiantuntijaryhmän uusien sääntöjen täytäntöönpanemiseksi oli päättynyt, oikeusasiamies pyysi [17] asiakirjoja ja tietoja selvittääkseen, kuinka yksityiskohtaisia komissio nyt edellyttää asiantuntijaryhmän kokousten pöytäkirjojen olevan ja kuinka usein ryhmät ovat hyödyntäneet mahdollisuutta käsitellä asiaa julkisesti. Tämän jälkeen oikeusasiamies ja komission henkilöstö kokoontuivat [18] keskustelemaan komission toimista oikeusasiamiehen suositusten täytäntöönpanemiseksi.

13. Oikeusasiamies voi nyt ottaa lopullisen kannan komission asiantuntijaryhmiä koskevien uusien sääntöjen ansioihin. Hän pitää tärkeänä seuraavaa kokonaisarviointia siitä, miten hänen tutkimuksensa sekä Euroopan parlamentin ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ponnistelut ovat vaikuttaneet komission asiantuntijaryhmäjärjestelmään. Liitteessä esitetään yksityiskohtainen analyysi siitä, miten hänen yksittäisiä ehdotuksiaan on käsitelty komission uusissa säännöissä.

Oikeusasiamiehen ehdotukset ja komission uudet asiantuntijaryhmiä koskevat säännöt

Oikeusasiamiehen arviointi

14. Asiantuntijaryhmien perustamista ja toimintaa koskevien yleisten sääntöjen uudistaminen koostuu kolmesta asiakirjasta: **komission päätös [19]** , joka sisältää tarkistettut yleiset säännöt; päätöksen **liitteet [20]** sisältävä asiakirja, joka sisältää asiantuntijaryhmän jäsenten valintaan liittyvät vakiolomakkeet ja ryhmien menettelysäännöt; ja **komission tiedonanto [21]** , jossa selostetaan uudistuksen pääpiirteet. Uudet yleiset säännöt ovat korvanneet vanhat säännöt ja

kumonneet ne. Niitä sovelletaan kaikkiin nykyisiin ja tuleviin asiantuntijaryhmiin, ja ne oli pantava täytäntöön vuoden 2016 loppuun mennessä.

15. Oikeusasiamies panee merkille komission valtavat ponnistelut saada yli 800 ryhmää noudattamaan uusia sääntöjä suhteellisen lyhyessä ajassa. Komission oli samalla otettava käyttöön asiantuntijaryhmien uudistettu rekisteri. Uudistuksellaan komissio on uudistanut merkittävästi asiantuntijaryhmän sääntöjä ja ottanut käyttöön **vankemman, osallistavamman ja avoimemman järjestelmän**. Uudet säännöt ovat selkeä vastaus eri sidosryhmille, jotka ovat ilmaisseet huolensa. [22] Vaikka tämän mittakaavan ja soveltamisalan uudistaminen edellyttää valintoja, jotka eivät todennäköisesti vastaa jokaista esitettyä kysyntää, tulokset ovat yleisesti ottaen täyttäneet oikeusasiamiehen odotukset siitä, mitä voitaisiin realistisesti saavuttaa kolmen vuoden aikana. Tulos on kiitettävä.

Poliittinen valvonta ja vastuuvastuu

16. Kuten oikeusasiamies on pyytänyt, komissio on ensimmäistä kertaa hyväksynyt asiantuntijaryhmiä koskevat yleiset säännöt **komission päätöksellä**, jossa nämä säännöt ovat oikeudellisesti päteviä. Se on myös vakiinnuttanut järjestelmänsä sisällyttämällä sen toimialaan neuvoa-antavat elimet, joita ei aiemmin käsitelty asiantuntijaryhminä pelkästään siksi, että jäseniä oli vähän. [23] Tärkeää on, että komissio on osoittanut aikovansa ottaa poliittisen valvonnan ja vastuun asiantuntijaryhmiinsä toimittamalla minkä tahansa asiantuntijaryhmän perustamisen komission jäsentason hyväksyttäväksi. Se on myös virallisesti antanut pääsihteeristölleen tehtäväksi valvoa asiantuntijaryhmiä koskevien uusien sääntöjen täytäntöönpanoa [24].

Avoimuusrekisterin roolin vahvistaminen

17. Komissio on ottanut täysimääräisesti huomioon oikeusasiamiehen ehdotuksen avoimuuden lisäämisestä luomalla synergioita asiantuntijaryhmien rekisterin ja avoimuusrekisterin välille. Komissio on liittänyt organisaatioiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien merkinnät asiantuntijaryhmien rekisteriin ja niiden profiiliin avoimuusrekisteriin. Komissio on myös yhdenmukaistanut asiantuntijaryhmien jäseninä olevien organisaatioiden luokittelun avoimuusrekisterin luokittelun kanssa. On tärkeää huomata, että näiden kahden rekisterin välinen yhteys on paitsi tekninen myös se, että asiantuntijaryhmän jäsenet ovat nyt pääsääntöisesti [25] velvollisia rekisteröitymään avoimuusrekisteriin. Toisin sanoen tahot, joita ei ole rekisteröity avoimuusrekisteriin, eivät enää voi kuulua asiantuntijaryhmiin. Rekisterien välisten uusien yhteyksien ansiosta yleisöllä on nyt ensimmäistä kertaa luotettavaa tietoa asiantuntijaryhmistä. Lisäksi komissio ilmoittaa nyt myös, mitä etuja edustavat organisaatiot ja yksittäiset asiantuntijat, jotka on nimitetty edustamaan sidosryhmien yhteistä etua.

18. Oikeusasiamies panee myös tyytyväisenä merkille, että komission mukaan [26] avoimuusrekisteriin tehtyjen rekisteröintien määrä kasvoi huomattavasti yhdeksän kuukauden kuluessa asiantuntijaryhmiä koskevien uusien yleisten sääntöjen hyväksymisestä.

Riippumattomien asiantuntijoiden eturistiriitoja koskevat toimintaperiaatteet

19. Komissio on ottanut käyttöön uudet eturistiriitoja koskevat toimintaperiaatteet yksittäisille asiantuntijoille, jotka nimitetään yksityishenkilöinä sen varmistamiseksi, että kyseiset asiantuntijat toimivat riippumattomasti ja yleisen edun mukaisesti. Uusiin toimintaperiaatteisiin sisältyy eturistiriitojen määrittely, etunäkökohtia koskevien ilmoitusten käsittelyä koskevat säännöt ja eturistiriitojen hallintaa koskevat säännöt. Asiantuntijoiksi nimitettyjen henkilöiden sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset julkaistaan asiantuntijaryhmien rekisterissä. Asianmukaisesti täytetty ilmoitus sidonnaisuuksista antaa informatiivisen selonteon asiantuntijan viimeaikaisesta toiminnasta ja sidonnaisuuksista. [27] Lisäksi yksityishenkilöinä nimitettyjä yksittäisiä asiantuntijoita muistutetaan nyt vuosittain heidän velvollisuudestaan ilmoittaa komissiolle kaikista ilmoitettujen sidonnaisuuksiensa muutoksista.

Valinta julkisten hakujen kautta

20. Komissio on julkaissut hakupyynnöt vakiokeinona asiantuntijaryhmän jäsenten valitsemiseksi (oikeus poiketa vakiosäännöstä poikkeuksellisissa olosuhteissa). Komissio on siten lisännyt valintamenettelyn avoimuutta. Oikeusasiamies katsoo, että asiantuntijaryhmän jäsenyyden valintaprosessin avoimuuden lisääminen lisää prosessin osallistavuutta ja varmistaa ryhmien tasapainoisemman kokoonpanon. Hakupyynnöiden näkyvyyden parantamiseksi komissio on perustanut asiantuntijaryhmien rekisteriä koskevan osion, johon sisältyy mahdollisuus hakea ja tilata hakuja tietyillä politiikan aloilla. Yleisesti ottaen sidosryhmät voivat nyt myös tilata tietyn asiantuntijaryhmän uutissyötteen, josta tiedotetaan rekisterin muutoksista.

Tasapainoinen koostumus

21. Oikeusasiamies katsoo, että tietyn asiantuntijaryhmän kokoonpano on tasapainoinen, jos se kuvastaa tarkasti komission pyytämää erilaista asiantuntemusta, joka yhdessä mahdollistaa sen, että ryhmä voi hoitaa sille annetun tehtävän kokonaisuudessaan. [28] ”Balance” ei näin ollen viittaa tilanteeseen, jossa asiantuntijaryhmässä edustettuina olevat edut ovat aritmeettisia tai tasapuolisia. [28] Hän panee merkille, että Euroopan parlamentti on samaa mieltä oikeusasiamiehen kanssa [29], ja pahoittelee, että komissio ei ole käyttänyt tilaisuutta hyväkseen ja selittänyt asiantuntijaryhmiä koskevissa uusissa säännöissään, mitä se ymmärtää ”tasapainolla”. Oikeusasiamies uskoo edelleen, että komission olisi hyödyllistä omaksua selkeä kanta asiaan, jotta vältetään sidosryhmien ja kansalaisten väärinkäsitykset.

22. Oikeusasiamies on tyytyväinen siihen, että komissio on kaikissa aikeissa ja tarkoituksissa hyväksynyt hänen ehdotuksensa laatia kullekin asiantuntijaryhmälle ”yksilöllinen tasapainon määritelmä” eli selvitys siitä, mitä kokoonpanoa tietyn ryhmän osalta haetaan. Uusien sääntöjen mukaan komissio määrittelee *asiantuntijaryhmän perustamisen yhteydessä selkeästi*

toimeksiantonsa ja ryhmän tehtävät sekä ilmoittaa toimialan ja tarvittavan neuvonnan. Komissio on selventänyt uusissa säännöissään, että jäsenvaltioiden viranomaisia ja muita julkisia elimiä, jotka ovat asiantuntijaryhmän jäseniä, voivat edustaa kokouksissa vain virkamiehet tai muut julkiset työntekijät. Komissio on puuttunut kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ilmaisemaan huoleen, toisin sanoen yritysten etujen edustamiseen viranomaisten varjossa.

23. Oikeusasiamies luottaa siihen, että kaikki nämä parannukset yhdessä vaikuttavat myönteisesti ryhmien tasapainoiseen kokoonpanoon. Hän ymmärtää ja odottaa myös, että komissio on edelleen sitoutunut puuttumaan kaikkiin todellisiin tai havaittuihin epätasapainoihin tapauskohtaisesti. Hänen mielestään kaikki muut toimet, joita voitaisiin harkita, esimerkiksi varojen asettaminen käyttöön vähävaraisten ryhmien osallistumisvalmiuksien tukemiseksi, ovat luonteeltaan poliittisia, ja niitä toteutetaan tarkoituksenmukaisemmin tällä tasolla, myös Euroopan parlamentin kautta.

Oikeusasiamiehen suositukset kokouspöytäkirjoista ja käsittelyistä

Oikeusasiamiehen arviointi

24. Oikeusasiamies antoi komissiolle seuraavat kaksi suositusta asiantuntijaryhmiensä työskentelyn avoimuuden lisäämiseksi:

Komission olisi tarkistettava työjärjestystään seuraavien seikkojen osalta:

- julkaistujen pöytäkirjojen sisältö ja siinä määrätään, että julkaistut pöytäkirjat ovat tavanomaisessa aikataulussa mahdollisimman merkityksellisiä ja niissä esitetään erityisesti jäsenten esittämät kannat;
- asiantuntijaryhmien keskustelujen luottamuksellisuus ja säädetään, että näiden keskustelujen olisi pääsääntöisesti oltava avoimia ja että asiantuntijaryhmän käsittelyt olisivat luottamuksellisia vain poikkeustapauksissa ryhmän enemmistöäänestyksen jälkeen ja komission suostumuksella. Tässä yhteydessä avoimuus edellyttää vähintään esityslistan ja tausta-asiakirjojen julkaisemista etukäteen ja sen jälkeen riittävän pöytäkirjan julkaisemista asiantuntijaryhmän kokouksesta.

25. Tämän tutkimuksen alussa voimassa olleet säännöt muodostivat pelkästään asiantuntijaryhmien työjärjestyksen. Ne eivät sitoneet komissiota ja olivat sisällöltään heikkoja. Ne sisälsivät ainoastaan tiivistelmän pöytäkirjasta, mikä tarkoitti sitä, että asiantuntijaryhmän jäsenten keskustelujen aikana ilmaisemia yksittäisiä kantoja ei paljasteta. Niissä säädettiin myös, että keskustelut ovat luottamuksellisia. Oikeusasiamies katsoi, että nämä järjestelyt eivät mahdollistaneet riittävästi asiantuntijaryhmien komissiolle antamien neuvojen ja asiantuntemuksen julkista valvontaa.

26. Ensimmäisenä muutoksena komissio on sisällyttänyt kokouspöytäkirjoja ja keskusteluja koskevat määräykset osaksi uusia, oikeudellisesti sitovia asiantuntijaryhmiä koskevia yleisiä

sääntöjä. Ne eivät siis enää ole pelkästään työjärjestys vaan olennainen osa komission asiantuntijaryhmäjärjestelmää. Komissio on näin ollen antanut vahvan signaalin siitä, että se ottaa vakavasti huomioon oikeusasiamiehen painotuksen pöytäkirjojen laadusta ja keskustelujen avoimuudesta. Vaikka komissio ei ole toistanut oikeusasiamiehen suositusten sanamuotoa, asiantuntijaryhmiä koskevissa uusissa yleisissä säännöissä ja komission toteuttamissa täytäntöönpanotoimenpiteissä [30] säädetään seuraavista parannuksista:

Kokouspöytäkirjat

27. Asiantuntijaryhmiä koskevissa uusissa säännöissään komissio on ottanut käyttöön **uuden laatustandardin** asiantuntijaryhmien kokouspöytäkirjoille vaatimalla, että pöytäkirja on ”*merkittävä ja täydellinen*”. Oikeusasiamies on tyytyväinen siihen, että komissio on käyttänyt termiä ”merkittävä”, joka on otettu hänen suosituksestaan. Vaikka komissio ei ole uusissa yleisissä säännöissään nimenomaisesti säätänyt jäsenten esittämien näkemysten esittämisestä, oikeusasiamies ymmärtää ja odottaa, että vaatimus, jonka mukaan pöytäkirjan on oltava ”täydellinen”, on tarkoitettu hänen suosituksensa tähän näkökohtaan. Aiemmin sovellettuun ”yhteenvetopöytäkirjojen” standardiin verrattuna uusi säännös itsessään merkitsee todellista edistystä siinä, että yleisö voi tehokkaasti ymmärtää prosessin, jonka kuluessa asiantuntijaryhmän lausunto on laadittu.

28. Komissio on toteuttanut lisätoimia varmistaakseen, että sen kokouspöytäkirjojen sisältöä koskevia uusia laatuvaatimuksia noudatetaan asianmukaisesti täytäntöönpanovaiheessa. Komission pääsihteeristö on laatinut asiantuntijaryhmien **kokousten pöytäkirjoille mallin**, jota komission eri pääosastot on ohjeistettu käyttämään. Malli sisältää erityisiä ohjeita siitä, miten pöytäkirja laaditaan. Se pyytää pääosastoja erityisesti luettelemaan kaikki asiantuntijaryhmän käsittelemät asiat ja laatimaan pöytäkirjan siten, että asialistan aiheet ja muut kokouksessa käsitellyt aiheet voidaan ymmärtää perusteellisesti. **Mallissa pyydetään myös kirjaamaan osallistujien esittämät kannat kustakin käsiteltävästä aiheesta** sekä mahdolliset päätelmät tai äänestys kustakin käsiteltävästä aiheesta.

29. Oikeusasiamies on tyytyväinen siihen, että komissio seuraa edelleen pääosastojensa tämän mallin käyttöä ja sitä, miten ne noudattavat pöytäkirjojen laatimista koskevia ohjeita. Komission pääsihteeristö on sitoutunut jakamaan parhaita käytäntöjä koskevat esimerkit kokouspöytäkirjoista pääosastoille ja pyytänyt niitä hyödyntämään näitä esimerkkejä parantaakseen edelleen omien asiantuntijaryhmiensä kokouspöytäkirjojen mielekkyyttä. Se aikoo myös edelleen antaa pääosastoille ohjausta erityiskysymyksissä ja tarjota säännöllisiä koulutuskursseja henkilöstölle. Oikeusasiamies on tyytyväinen siihen, että asiantuntijaryhmien pöytäkirjat, jotka komissio lähetti oikeusasiamiehelle kesäkuussa 2017 pidettävän kokouksen valmistelemissa, olivat todellakin mielekkäitä ja kattavia. Hän kannustaa komissiota tehostamaan toimiaan sen varmistamiseksi, että sen nykyisistä parhaista käytännöistä asiantuntijaryhmien kokousten pöytäkirjojen laatimisessa tulee lähitulevaisuudessa vakiokäytäntö.

30. Komission uudet asiantuntijaryhmiä koskevat säännöt mahdollistavat nyt eriävien lausuntojen julkaisemisen lausunnon, suosituksen tai äänestyksessä hyväksytyn raportin liitteessä . Vaikka asiantuntijaryhmät yleensä hyväksyvät kantansa yksimielisesti ja äänestys on edelleen poikkeus, uusi säännös on tervetullut askel kohti asiantuntijaryhmien tuotosten avoimuuden lisäämistä. Oikeusasiamies on vakuuttunut siitä, että joidenkin asiantuntijaryhmien jäsenet, vaikkakin harvat, ovat jo hyödyntäneet uutta mahdollisuutta eriävien mielipiteidensä kirjaamiseen ja julkaisemiseen.

Keskustelut

31. Asiantuntijaryhmän keskustelujen osalta komission uusilla säännöillä pannaan täysimääräisesti täytäntöön se, mitä oikeusasiamies katsoi ” avoimuutta koskeviksi vähimmäisvaatimuksiksi ”. Uusissa säännöissä määrätään esityslistan ja tausta-asiakirjojen julkaisemisesta etukäteen, minkä jälkeen tietyn asiantuntijaryhmän kokouksen pöytäkirjat julkaistaan hyvissä ajoin . Yleisölle tiedotetaan näin ollen kaikkien asiantuntijaryhmän keskustelujen aiheesta ja siitä, miten keskustelut etenevät. Oikeusasiamies ymmärtää näin ollen, että komissio on näiden avoimuutta koskevien vähimmäisvaatimusten mukaisesti poistanut luottamukselliset asiantuntijaryhmien keskustelut .

32. Tätä näkemystä vahvistaa se, että komissio on poistanut asiantuntijaryhmiä koskevista säännöistään nimenomaisen lausuman, jonka mukaan neuvottelut ovat luottamuksellisia. Sen sijaan uusissa säännöissä määrätään, että asiantuntijaryhmät voivat päättää käsitellä asiaa julkisesti . Vaikka tämä sanamuodon muutos saattaa vaikuttaa muodolliselta, oikeusasiamies pitää sitä askeleena eteenpäin. Yhdessä kokouspöytäkirjojen laatunormeja koskevat uudet säännöt ja käsittelyn avoimuutta koskevat vähimmäisvaatimukset merkitsevät sitä, että **kysymys ei enää ole siitä, onnistuuko yleisö tutustumaan asiantuntijaryhmän keskustelujen sisältöön. Jokaisesta kokouksesta, myös keskusteluista, tarvitaan pöytäkirja. Kysymys on pikemminkin siitä, kuinka nopeasti ja kuinka yksityiskohtaisesti yleisö voi seurata keskusteluja. Vastaus on ilmeinen, jos asiantuntijaryhmä päättää kokoontua julkisesti (ks. jäljempänä 33 kohta). Jos se ei niin päättä, keskeisenä kysymyksenä on, kuinka oikea-aikainen asiakirjojen julkaiseminen on ja missä määrin pöytäkirjat yhdistävät ilmaistut näkemykset yksittäisiin jäseniin .**

33. Komission uuteen kokouspöytäkirjojen malliin sisältyy erityinen otsikko – kokouksen luonne – jossa on mainittava, pidettiinkö tietty asiantuntijaryhmän kokous julkisesti vai ei. Jos ryhmä päättää kokoontua julkisesti, pääosastoa pyydetään ilmoittamaan, mitä järjestelyjä on valittu. [31] Kun luetellaan mahdollisuus sallia yleisön osallistuminen kokoukseen henkilökohtaisesti tai suoratoistona kokous verkossa, malli vahvistaa oikeusasiamiehen käsityksen siitä, että uusi käsite ”julkiset keskustelut” menee pidemmälle kuin ei-luottamuksellinen. Komissio on itse asiassa pannut täytäntöön oikeusasiamiehen ehdotuksen, jonka mukaan se harkitsee, voisivatko jotkin asiantuntijaryhmän keskustelut olla täysin avoimia yleisölle esimerkiksi suoratoistona verkossa [32] . Komissio on vahvistanut oikeusasiamiehelle, että sen tavoitteena on tällä alalla lisätä avoimuutta ja

lisätä pääosastojensa keskuudessa ajatusta julkisten asiantuntijaryhmien kokousten järjestämisestä aina kun se on tarkoituksenmukaista . Oikeusasiamies on tyytyväinen siihen, että jotkin asiantuntijaryhmät, vaikkakin harvat, ovat jo hyödyntäneet mahdollisuutta suoratoistaa kokouksiaan verkossa [33] . Tämän perusteella oikeusasiamies ymmärtää, että komissio on siirtynyt luottamuksellisten käsittelyjen käsitteestä erottamaan toisistaan julkiset ja ei-julkiset keskustelut. Ensin mainitussa tapauksessa yleisö kutsutaan henkilökohtaisesti kokoukseen tai kokous lähetetään suoratoistona verkossa.

34. Komissio on myös ilmoittanut perustavansa vuoden 2017 loppuun mennessä uuden osion asiantuntijaryhmiensä rekisteristä, jossa käsitellään erityisesti asiantuntijaryhmien työtä koskevia asiakirjoja. Komissio odottaa, että tämä uusi jakso, jossa asiakirjat luokitellaan tyypeittäin, lisää asiakirjojen näkyvyyttä ja kannustaa pääosastoja julkaisemaan asiakirjoja hyvissä ajoin.

Päätelmät oikeusasiamiehen suosituksista

35. Vaikka asiantuntijaryhmien työn avoimuudessa on mahdollista ja tarpeellista edistyä edelleen, oikeusasiamies katsoo, että komission uudet säännöt asiantuntijaryhmien kokousten pöytäkirjoista ja keskusteluista ovat hänen suositustensa hengen mukaisia. Edellyttäen, että komissio seuraa nyt käynnistämäänsä muutoksia, oikeusasiamies toivoo, että konkreettisia tuloksia saavutetaan ja että avoimuudesta tulee asiantuntijaryhmien oletustoimintaperiaate.

Johtopäätös

Ottaen huomioon komission uudet asiantuntijaryhmiä koskevat yleiset säännöt oikeusasiamies päättää nyt tutkimuksen seuraavasti:

Tämän tutkimuksen **tarkoituksena on suurelta osin saavutettu, toisin sanoen komission asiantuntijaryhmien järjestelmän uudistaminen. Oikeusasiamies seuraa jatkossa edelleen, miten komissio panee täytäntöön kaksi erityissuositusta asiantuntijaryhmiensä työskentelyn avoimuudesta.**

Tästä päätöksestä ilmoitetaan komissiolle.

Emily O'Reilly

Euroopan oikeusasiamies

Strasbourg, 14.11.2017

Liite:

Oikeusasiamiehen arvio asiantuntijaryhmiä koskevien yleisten sääntöjen uudistamisesta komissiossa

Yhteenvedotaulukko yksittäisistä suosituksista, ehdotuksista ja parannuksista

Oikeusasiamiehen suositus

Komission täytäntöönpano

(Komission asiantuntijaryhmien päätös ja vastaus oikeusasiamiehen suositukseen)

Oikeusasiamiehen arviointi

Komission olisi tarkistettava työjärjestystään seuraavien seikkojen osalta:

• **julkaistun pöytäkirjan sisältö ja siinä määrätään, että julkaistut pöytäkirjat ovat tavanomaisessa aikataulussa mahdollisimman merkityksellisiä ja että niissä esitetään erityisesti jäsenten esittämät kannat;**

13 artiklan 7 ja 8 kohta

”Pöytäkirja kustakin esityslistan kohdasta ja ryhmän antamista lausunnoista käytävästä keskustelusta on merkityksellinen ja täydellinen .”

”Asiantuntijaryhmien on periaatteessa hyväksyttävä lausuntonsa, suosituksensa tai raporttinsa yksimielisesti. Jos äänestetään, äänestystulos ratkaistaan jäsenten yksinkertaisella enemmistöllä. Jäsenillä, jotka äänestivät vastaan tai jotka äänestivät tyhjää, on oikeus saada lausuntoihin, suosituksiin tai kertomuksiin liitetty asiakirja, jossa esitetään yhteenveto heidän kantansa perusteluista.”

Vastaa

”Valtuutetun pyynnön mukaisesti tarkistetut horisontaaliset säännöt lisäävät avoimuutta entisestään. Kuten oikeusasiamies on pyytänyt, tarkistetuissa horisontaalisissa säännöissä määrätään, että pöytäkirjojen olisi oltava mielekkäitä ja täydellisiä .

Kuten oikeusasiamies ehdotti, tarkistetut horisontaaliset säännöt antavat komission yksiköille tehtäväksi varmistaa esityslistan ja tausta-asiakirjojen julkaiseminen hyvissä ajoin ennen kokousta ja sen jälkeen hyvissä ajoin julkaistavat asianmukaiset pöytäkirjat asiantuntijaryhmän

kokouksesta. [...]

Kun asiantuntijaryhmät antavat lausuntoja, suosituksia tai raportteja, niillä jäsenillä, jotka äänestivät niitä vastaan tai jotka äänestivät tyhjää, on oikeus saada lausuntoihin, suosituksiin tai kertomuksiin liitetty asiakirja, jossa esitetään yhteenveto heidän kantansa syistä. ”

Oikeusasiamiehen sanamuotoa ei ole toistettu; uudet säännöt ja komission täytäntöönpanotoimet ovat kuitenkin oikeusasiamiehen suosituksen hengen mukaisia.

*Säännöissä säädetään nyt **uudesta laatustandardista** eli siitä, että pöytäkirjojen on oltava ”**merkittäviä ja täydellisiä** ”.*

*Komission **uusi pöytäkirjamalli** sisältää osallistujien ilmaisemat kannat .*

Komission uusissa säännöissä sallitaan nyt eriävien lausuntojen julkaiseminen lausunnon, suosituksen tai äänestyksessä hyväksytyn mietinnön liitteessä .

Oikeusasiamiehen täydellinen arvio esitetään päätöksessä, jolla päätetään hänen strateginen tutkintansa.

• asiantuntijaryhmien keskustelujen luottamuksellisuus ja säädetään, että näiden keskustelujen olisi pääsääntöisesti oltava avoimia ja että asiantuntijaryhmän käsittelyt olisivat luottamuksellisia vain poikkeustapauksissa ryhmän enemmistöäänestyksen jälkeen ja komission suostumuksella. Tässä yhteydessä avoimuus edellyttää vähintään esityslistan ja tausta-asiakirjojen julkaisemista etukäteen ja sen jälkeen riittävän pöytäkirjan julkaisemista asiantuntijaryhmän kokouksesta.

13 artiklan 6 kohta ja 26 artiklan 1 kohta

”Ryhmä voi yhteisymmärryksessä komission toimivaltaisten yksiköiden kanssa päättää jäsentensä yksinkertaisella enemmistöllä, että käsittelyt ovat julkisia.”

”Komission toimivaltaisen yksikön on asetettava saataville kaikki asiantuntijaryhmien ja alaryhmien asiaankuuluvat asiakirjat, mukaan lukien esityslistat, pöytäkirjat ja osallistujan huomautukset [...]. [...] Osastojen on erityisesti **varmistettava, että esityslista ja muut asiaan liittyvät tausta-asiakirjat julkaistaan hyvissä ajoin ennen kokousta, minkä jälkeen pöytäkirja julkaistaan hyvissä ajoin .**”

Vastaa

”Asiantuntijaryhmien keskustelujen luottamuksellisuuden osalta asiantuntijaryhmien työ on kollektiivista, mikä johtaa hyvin usein yhteisymmärrykseen päätelmiin keskinäisen luottamuksen hengessä. Asiantuntijoiden olisi voitava osallistua vapaasti asiantuntijaryhmien työhön suljetuissa keskusteluissa. Kuten aiemmin on kuitenkin tehty, asiantuntijaryhmä voi jäsentensä yksinkertaisella enemmistöllä päättää asiasta vastaavan komission yksikön suostumuksella, että

keskustelut ovat julkisia. Tarkistetut horisontaaliset säännöt tarjoavat näin ollen ryhmille riittävästi tilaa päättää joustavasti, miten ne haluavat toimia erityisolosuhteet huomioon ottaen. Katsomme, että näillä säännöksillä saavutetaan kohtuullinen tasapaino avoimuuden ja luottamuksellisuuden välillä.”

Oikeusasiamiehen sanamuotoa ei ole toistettu; uudet säännöt ja komission täytäntöönpanotoimenpiteet ovat kuitenkin oikeusasiamiehen suosituksen hengen mukaisia .

Komission uusilla säännöillä pannaan täytäntöön oikeusasiamiehen ”avoimuutta koskevat vähimmäisvaatimukset”: säännöissä määrätään nyt esityslistan ja muiden tausta-asiakirjojen julkaisemisesta etukäteen ja pöytäkirjojen oikea-aikaisesta julkaisemisesta.

Uusien sääntöjen mukaan komissio on poistanut luottamuksellisten käsittelyjen käsitteen. pöytäkirjat julkaistaan aina. Jos asiantuntijaryhmä päättää käsitellä asiaa julkisesti, kokous voidaan lähettää suoratoistona verkossa tai yleisö voidaan kutsua henkilökohtaisesti osallistumaan kokoukseen .

Oikeusasiamiehen täydellinen arviointi esitetään päätöksessä, jolla päätetään hänen strateginen tutkintansa .

Yleinen arvio oikeusasiamiehen ehdotusten täytäntöönpanosta komissiossa:

Komissio on pannut tyydyttävästi täytäntöön valtaosan oikeusasiamiehen ehdotuksista.

Seuraavia viittä ehdotusta ei (täysin) pantu täytäntöön:

- Komission tasapainon käsitteelle ei ole erillistä selitystä.
- Absoluuttista tasapainovaatimusta ei ole. Säännössä todetaan edelleen, että komissio pyrkii varmistamaan tasapainon ” mahdollisimman pitkälle ” (10 artiklan 5 kohta).
- Komissio ei ole määritellyt yleisiä perusteita taloudellisten ja muiden kuin taloudellisten etujen luokittelulle asiantuntijaryhmissä.
- Yksityishenkilöinä nimitetyillä yksittäisillä asiantuntijoilla ei ole velvollisuutta päivittää sidonnaisuuksia koskevaa ilmoitustaan vuosittain (11 artiklan 5 kohta).
- Asiantuntijaryhmien työtä koskevat asiakirjat voidaan julkaista joko rekisterissä tai asiaa koskevalla verkkosivustolla (26 artiklan 1 kohta). Komissio ei siis ole suostunut julkaisemaan sitä ainoastaan rekisterissä (jotta asiakirjoista voidaan tehdä hakuja).

Oikeusasiamiehen ehdotus

Komission täytäntöönpano

(Komission asiantuntijaryhmien päätös ja vastaus oikeusasiamiehen suositukseen)

Oikeusasiamiehen arviointi

Asioissa, joissa on **parantamisen varaa** , oikeusasiamies ehdotti, että komissio

a) Sitoudutaan käyttämään aina julkisia hakupyyntöjä sellaisten asiantuntijaryhmän jäsenten valitsemiseksi, jotka eivät ole viranomaisia;

10 artiklan 1–4 kohta

” Asiantuntijaryhmän jäsenet valitaan julkisilla hakumenettelyillä, lukuun ottamatta D- ja E-tyyppin jäseniä ja unionin lainsäädännöllä perustettuja edustavia elimiä, jotka antavat neuvontaa tietyillä aloilla [...].”

[...]

” Komissio voi poiketa 1–3 kohdan säännöksistä, jos tämä katsotaan perustelluksi pakottavien prioriteettien tai kiireellisten tapausten vuoksi. Jos komissio päättää, että julkinen ehdotuspyyntö ei sovellu tietyn asiantuntijaryhmän jäsenten valintaan, asiantuntijat valitaan puolueettomin ja todennettavissa olevin perustein, jotka julkaistaan asiantuntijaryhmien rekisterissä.”

Pantu täytäntöön, mutta säädetään poikkeuksesta.

Yleisesti ottaen tyydyttävä täytäntöönpano

b) Sitoutuvat käyttämään avoimuusrekisterin luokittelua asiantuntijaryhmien rekisteriin avoimuusrekisterin soveltamisalaan kuuluvien asiantuntijaryhmän jäsenorganisaatioiden luokitteluksi;

7 artiklan 2 kohta ja 25 artikla + liite ”Luovutuslomake”

”Asiantuntijaryhmät voivat koostua seuraavantyyppisistä jäsenistä:

yksityishenkilöinä nimitetyt henkilöt, jotka toimivat riippumattomasti ja yleisen edun mukaisesti (**”A-tyypin jäsenet”**);

b) henkilöt, jotka on nimitetty edustamaan yhteistä etua tietyllä politiikan alalla ja jotka eivät edusta yksittäistä sidosryhmää vaan eri sidosryhmille yhteisiä poliittisia suuntauksia (**B-tyypin jäsenet**) . [...]

C) organisaatiot sanan laajassa merkityksessä, mukaan lukien yritykset, yhdistykset, valtiosta riippumattomat järjestöt, ammattiliitot, yliopistot, tutkimuslaitokset, asianajotoimistot ja konsulttiyritykset (**C-tyypin jäsenet**) ;

(D) Jäsenvaltioiden viranomaiset kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla (**”D-tyypin jäsenet”**)

E) muut julkiset elimet, kuten kolmansien maiden viranomaiset, mukaan lukien ehdokasmaiden

viranomaiset, unionin elimet, toimistot tai virastot sekä kansainväliset järjestöt, jäljempänä **'E-tyypin jäsenet'** .”

”Komission yksiköt **luokittelevat asiantuntijaryhmien ja alaryhmien jäsenet** [...] **asiantuntijaryhmien rekisteriin tämän päätöksen ja sen liitteiden säännösten mukaisesti** julkiseen hakupyynnöön vastanneista hakemuksista saatujen tietojen perusteella.”

Liitteen luokituslomake :

”Tämä hakemus tehdään seuraavantyyppisinä organisaatioina: (*valitse vain yksi vaihtoehto ottaen huomioon jäljempänä esitetyt määritelmät .*)

a) Tiedeakatemit, tutkimuslaitokset ja ajatushautomot

b) Pankit/rahoituslaitokset

C) Yritykset/ryhmät

D) Asianajotoimistot

E) kansalaisjärjestöt

F) Ammattilaisyhdistykset

g) Asiantuntijakonsultit

h) Kaupan ja elinkeinoelämän järjestöt

I) Ammattiliitot

J) Muu (täsmennä)”

Vastaa

”[...] komissio ei katso aiheelliseksi toistaa täysin avoimuusrekisterin luokittelua asiantuntijaryhmien jäsenten luokittelemiseksi. Monia avoimuusrekisterissä tällä hetkellä käytettäviä luokkia käytetään kuitenkin myös uudessa asiantuntijaryhmien rekisterissä, mikä takaa korkeatasoisen yhdenmukaistamisen. ”

Täysin toteutettu

Organisaatioiden luokat perustuvat selvästi avoimuusrekisterin luokitteluun (1 lisäluokka asiantuntijaryhmien rekisteriä varten: ” Pankit/rahoituslaitokset”)

C) Varmistamaan, että avoimuusrekisterin yhteinen sihteeristö parantaa ja tehostaa edelleen

saapuvien uusien rekisteröintien järjestelmällistä valvontaa rekisteröinnin oikean osan osalta;

Komission päätöksen soveltamisalan ulkopuolella

Vastaa

” Nykyisessä toimielinten välisessä sopimuksessa ei määrätä uusien rekisteröijien virallisesta ennakkotarkastuksesta. Kaikkia avoimuusrekisterin organisaatioita sitovat kuitenkin avoimuusrekisterin käytännesäännöt [...]. [...] Kaikille uusille saapuville rekisteröinneille tehdään kelpoisuustarkastus, jossa muun muassa arvioidaan rekisteröijän valitseman osion asianmukaisuutta heidän profiilinsa ja toimintansa perusteella. Tietojen laadun parantamiseen tähtäävien toimien tehostaminen jatkuu. Käynnissä oleva julkinen kuuleminen pakollisesta avoimuusrekisteristä antaa sidosryhmille mahdollisuuden ilmaista näkemyksensä siitä, miten rekisterin sisältämien tietojen käyttäjävälisyyttä ja yleistä laatua voidaan parantaa. ”

Tyydyttävä vastaus

(D) Vaatia, että yksityishenkilöinä nimitetyt yksittäiset asiantuntijat päivittävät sidonnaisuuksia koskevat ilmoituksensa vuosittain;

11 artiklan 5 kohta

” A-tyypin jäsenten on viipymättä ilmoitettava toimivaltaiselle komission yksikölle kaikista olennaisista muutoksista aiemmin toimitettuihin tietoihin , myös tulevien toimien osalta, jolloin heidän on toimitettava välittömästi uusi DOI-lomake, jossa kuvataan muutosta, jotta komission yksiköt voivat arvioida sitä aikanaan. Kunkin asiantuntijaryhmän tai alaryhmän puheenjohtajan on kunkin kalenterivuoden ensimmäisessä kokouksessa muistutettava kaikkia A-tyypin jäseniä tästä velvoitteesta . ”

Vastaa

” [...] komissio katsoo, että pääosastojen on kohtuutonta käsitellä sidonnaisuuksia koskevien ilmoitusten vuotuisia päivityksiä, jos asiantuntijan tilanne ei muutu. ”

[Täydennetään 'korvaavien toimenpiteiden' selitystä.]

Ei pantu täytäntöön pyydetyllä tavalla (ei automaattista vuotuista DOI-tietojen päivittämistä).

Yksittäisten asiantuntijoiden on kuitenkin ilmoitettava komissiolle viipymättä kaikista olennaisista muutoksista.

+ ryhmän puheenjohtajan velvollisuus muistuttaa jäseniä heidän velvollisuudestaan vuosittain .

Kaiken kaikkiaan tyydyttävä.

E) Selittämään asiantuntijaryhmiä koskeissa horisontaalisissa säännöissä, mitä komissio tarkoittaa ”tasapainolla”;

Ei vastaavaa säännöstä

Vastaa

” Tarkistetut horisontaaliset säännöt vahvistavat komission vahvan sitoutumisen pyrkimään asiantuntijaryhmien tasapainoiseen kokoonpanoon. Valitessaan asiantuntijaryhmien jäseniä komission yksiköiden on pyrittävä varmistamaan asiantuntemuksen korkean tason lisäksi myös maantieteellinen tasapaino, asiaankuuluvan tietämyksen ja kiinnostuksen kohteiden tasapainoinen edustus sekä sukupuolten tasapuolinen edustus. Tarkistetuissa horisontaalisissa säännöissä tehdään selväksi, että tällainen tasapainoinen kokoonpano on varmistettava ottamalla huomioon asiantuntijaryhmien erityistehtävät ja ryhmän toimeksiannon edellyttämä asiantuntemus. [...] ”

Ei ole pantu täysimääräisesti täytäntöön (ei erillistä säännöstä siitä, mitä ”tasapaino” tarkoittaa).

Joitakin tekijöitä siitä, mitä ”tasapaino” tarkoittaa komissiolle, voidaan – kuten vanhojen sääntöjen mukaan – johtaa 10 artiklan 5 kohdasta, joka koskee tasapainoista koostumusta. Ks. jäljempänä.

F) Edellytetään, että asiantuntijaryhmien kokoonpano on tasapainoinen. Komissio voi asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa sallia poikkeamisen tasevaatimuksesta;

10 artiklan 5 ja 6 kohta

”Komission yksiköt pyrkivät ryhmien jäseniä valitessaan varmistamaan mahdollisuuksien mukaan asiantuntemuksen korkean tason, maantieteellisen tasapainon sekä asiaankuuluvan taitotiedon ja kiinnostavien alojen tasapainoisen edustuksen ottaen huomioon asiantuntijaryhmän erityistehtävät, tarvittavan asiantuntemuksen tyyppin ja hakupyyntöihin saadut vastaukset.”

”Nimittäessään yksittäisiä asiantuntijoita joko yksityishenkilöinä tai edustaessaan yhteistä etua komission yksiköt pyrkivät saavuttamaan sukupuolten tasapuolisen edustuksen asiantuntijaryhmän kokoonpanossa. Keskipitkän aikavälin tavoitteena on oltava vähintään 40 prosenttia kunkin sukupuolen edustajista kussakin asiantuntijaryhmässä.”

Vastaa

” Koska julkiset ehdotuspyynnöt antavat kaikille asianosaisille yhtäläiset mahdollisuudet, komissio ei voi yhtyä oikeusasiamiehen näkemykseen, jonka mukaan jos komissiolla on vaikeuksia saavuttaa täysin tasapainoinen kokoonpano, sen olisi harkittava ryhmän toimeksiannon muuttamista, sen koon pienentämistä tai jopa päätöstä olla perustamatta sitä

lainkaan. Tämä heikentäisi itse asiassa merkittävästi komission valmiuksia saada käyttöönsä asiantuntemusta ja katsoa, että se todella tarvitsee sitä, mikä on vastoin asiantuntijaryhmien perustamisen tarkoitusta.

Ei pantu täytäntöön.

Oikeusasiamies pyysi komissiota säätämään absoluuttisesta tasapainovaatimuksesta sekä mahdollisuudesta poiketa asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa (kuten komissio suostui tekemään hakupyynnöiden osalta – ks. edellä oleva ehdotus a).

Komissio on säilyttänyt täysin saman sanamuodon kuin vanhoissa säännöissä: tasapainoa tarvitaan vain ”mahdollisimman pitkälle”.

g) Esitettävä ja selitettävä ensisijaisesti perustettavan ryhmän toimeksianto, mitä kokoonpanoa haetaan ja miksi, ottaen huomioon seuraavat perusteet: ryhmän tavoite/tehtävät ja tarvittava asiantuntemus, mihin sidosryhmiin asia todennäköisimmin vaikuttaisi, miten nämä sidosryhmäryhmät on organisoitu ja millainen mahdollisesti edustettujen taloudellisten ja muiden kuin taloudellisten etujen suhde olisi oltava;

5 artiklan 1 kohta ja 10 artiklan 2 kohta

”Komissio tai sen yksiköt määrittelevät asiantuntijaryhmän perustamisen yhteydessä selkeästi toimeksiantonsa 3 artiklassa säädettyjen asiantuntijaryhmien roolin mukaisesti sekä asiantuntijaryhmän tehtävät mahdollisimman tarkasti ja ilmoittavat samalla toiminta-alansa ja tarvittavan neuvonnan tyypin .”

”[...] Ehdotuspyynnöissä on esitettävä selkeästi valintaperusteet, mukaan lukien vaadittava asiantuntemus ja, jos sellaisia on, etunäkökohdat, jotka on edustettava suoritettavaan työhön liittyen . [...]”

Vastaa

”[...] hakupyynnöissä olisi esitettävä selkeästi valintaperusteet, mukaan lukien vaadittava asiantuntemus ja, jos sellaisia on, etunäkökohdat, jotka on edustettava suoritettavaan työhön liittyen. Nämä vaatimukset antavat komission yksiköille asianmukaista ohjeistusta niiden asiantuntijaryhmien tasapainoisen kokoonpanon varmistamisessa ilman, että olisi tarpeen vahvistaa yksittäisiä ryhmiä koskevia tarkempia ennakkovaatimuksia. Komissio haluaa viime kädessä korostaa, että asiantuntijaryhmissä saavutettu lopullinen tasapaino riippuu myös niiden vastausten määrästä ja laadusta, joita se saa hakupyynnöihinsä. Sitä vastoin asiantuntijaryhmien kokoonpanoa ei pitäisi suunnitella ottamalla käyttöön yläraja tai kiintiö kullekin eturyhmälle riippumatta konkreettisista olosuhteista, joissa nämä ryhmät toimivat, ja asianomaisten sidosryhmien osoittamasta kiinnostuksesta valintamenettelyn aikana, koska tämä johtaisi usein ryhmien keinotekoiseen kokoonpanoon, joka ei sen jälkeen voisi tarjota komissiolle sen tarvitsemaa lisäarvoa ja miksi ryhmä on perustettu. Tämän perusteella komissio katsoo myös, että ei ole tarkoituksenmukaista eikä hyödyllistä laatia tasapainon teoreettista

määritelmää tai taseen määritelmää kullekin ryhmälle [...]. ”

Täysin toteutettu

Vaikka säännös ei sinänsä ole uusi, se on paljon yksityiskohtaisempi kuin aiemmin, ja siinä käytetään ensimmäistä kertaa ryhmän termiä ”mandaatti”.

Komissio on sitoutunut määrittelemään ryhmän toimeksiannon suoritettavien tehtävien, ryhmän toiminta-alan ja tarvittavan neuvonnan osalta. Lisäksi hakupyynnöissä esitetään, mitä etuja on edustettava suhteessa suoritettavaan työhön.

Uusi sanamuoto on riittävän lähellä oikeusasiamiehen ajatusta ”yksilöllisestä tasapainon määritelmästä” .

h) Määritellä yleiset perusteet taloudellisten ja muiden kuin taloudellisten etujen luokitteluksi asiantuntijaryhmissä;

Ei vastaavaa säännöstä

Vastaa

”Komissio ei katso saamiensa kokemusten perusteella aiheelliseksi määritellä yleisiä perusteita taloudellisten ja muiden kuin taloudellisten etujen luokitteluksi asiantuntijaryhmissä. Kuten komission vastauksessa oikeusasiamiehelle hänen kansalaisvuoropuheluryhmien kokoonpanoa koskevaan oma-aloitteiseen tutkimukseensa OI/7/2014/NF todettiin, luotettavan luokittelumenetelmän luominen osoittautui mahdottomaksi. Edustettujen etujen luonnetta olisi arvioitava tapauskohtaisesti hakupyyntöjen yhteydessä. ”

Ei toteutettu, mutta hyödyllinen selitys.

(l) Säädetään kaikkien asiantuntijaryhmien ja niiden alaryhmien työtä koskevien asiakirjojen (myös kokouspöytäkirjojen) järjestelmällisestä ja oikea-aikaisesta julkaisemisesta asiantuntijaryhmien rekisterissä lukuun ottamatta asiakirjoja tai asiakirjojen osia, joihin sovelletaan jotakin asetuksessa 1049/2001 säädetyistä poikkeuksista, siltä osin kuin sovelletaan asiaankuuluvaa poikkeusta.

26 artikla

”Komission toimivaltaisten yksiköiden on asetettava kaikki asiantuntijaryhmien ja alaryhmien asiaankuuluvat asiakirjat, mukaan lukien esityslistat, pöytäkirjat ja osallistujien kannanotot, saataville joko asiantuntijaryhmien rekisterissä tai rekisteristä olevan linkin kautta verkkosivustolla, josta nämä tiedot ovat saatavilla . [...] Osastojen on erityisesti varmistettava, että esityslista ja muut asiaan liittyvät tausta -asiakirjat julkaistaan hyvissä ajoin ennen kokousta, minkä jälkeen pöytäkirja julkaistaan hyvissä ajoin . ”

”Julkaisusta voidaan poiketa vain, jos katsotaan, että asiakirjan sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi **asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklassa määritellyä julkisen tai yksityisen edun** suojaa . ”

Vastaa

” Komissio ei voi yhtyä oikeusasiamiehen näkemykseen, jonka mukaan avoimuus taataan vain , jos kaikki asiakirjat ladataan asiantuntijaryhmien rekisteriin siten, että ne ovat saatavilla yhdessä paikassa. Suhteellisuusperiaatteen vuoksi ja tarpeettoman hallinnollisen työtaakan välttämiseksi komissio katsoo, että edellä mainitut julkaisua koskevat joustavat järjestelyt mahdollistavat yleisölle riittävän tiedonsaannin ja ovat näin ollen perusteltuja. ”

Sisältö on pantu kokonaisuudessaan täytäntöön: asiakirjojen järjestelmällinen ja oikea-aikainen julkaiseminen lukuun ottamatta niitä asiakirjoja tai niiden osia, jotka kuuluvat jonkin asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 säädetyn poikkeuksen soveltamisalaan.

Ei ole pantu täytäntöön sen osalta, missä asiakirjat julkaistaan . Oikeusasiamies pyysi komissiota julkaisemaan asiakirjoja suoraan rekisterissä, koska asiakirjoihin voidaan tehdä hakuja. Komissio pitää yllä nykytilannetta, jossa asiakirjoja voidaan julkaista joko rekisterissä tai asiaa koskevalla verkkosivustolla.

Kaiken kaikkiaan täytäntöönpanoa voidaan pitää tyydyttävänä .

Yleinen arvio siitä, miten komissio on pannut täytäntöön jo tehdyt sitoumukset:

Komissio on muuttanut oikeusasiamiehelle antamassaan lausunnossa (toukokuussa 2015) tehdyt sitoumukset uuden asiantuntijaryhmän päätöksen säännöksiksi.

Komission yleinen huomautus oikeusasiamiehen suositukseen antamassaan vastauksessa komission lausunnossa antamista sitoumuksista:

”[...] tarkistetuilla horisontaalisilla säännöillä täytetään täysimääräisesti sitoumukset, jotka komissio antoi oikeusasiamiehelle 29. toukokuuta 2015 antamassaan vastauksessa:

— komission yksiköiden on tietyin edellytyksin valittava asiantuntijaryhmän jäsenet julkisten ehdotuspyyntöjen kautta;

— parantaa merkittävästi eturistiriitojen hallintaa yksityishenkilöinä nimitettyihin henkilöihin nähden;

— säädetään, että olisi otettava käyttöön uusi versio komission asiantuntijaryhmien ja muiden vastaavien elinten rekisteristä, jäljempänä ’asiantuntijaryhmien rekisteri’, jossa otetaan huomioon tarkistettut horisontaaliset säännöt, ja varmistetaan ensimmäistä kertaa synergiat asiantuntijaryhmien rekisterin ja avoimuusrekisterin välillä, ja

— ryhmän jäsenten luokittelun selkeyttäminen asiantuntijaryhmien kokoonpanon selkeyden ja avoimuuden lisäämiseksi. ”

Komission sitoumus

Komission täytäntöönpano

(Komission asiantuntijaryhmien päätös ja vastaus oikeusasiamiehen suositukseen)

Oikeusasiamiehen arviointi

Ennen suosituksensa noudattamista **oikeusasiamies pani merkille ja suhtautui erittäin myönteisesti komission sitoumukseen**

I. Parannetaan hakupyyntöjen näkyvyyttä perustamalla asiantuntijaryhmien rekisteriin yksinomaan niitä koskeva osio;

Johdanto-osan 5 kappale ja 27 artikla

”Avoimuutta olisi lisättävä **julkaisemalla uusi versio komission asiantuntijaryhmien ja muiden vastaavien tahojen rekisteristä**, jäljempänä ’asiantuntijaryhmien rekisteri’, jossa otetaan huomioon tarkistettut horisontaaliset säännöt. [...]”

” **Siirtyminen asiantuntijaryhmien rekisterin uuteen versioon :**

On otettava käyttöön siirtovälineitä, joilla varmistetaan olemassa olevien tietojen automaattinen siirto silloin, kun se on teknisesti mahdollista. Komission yksiköiden on vuoden **2016 loppuun mennessä** koodattava manuaalisesti tiedot, joita ei voida siirtää automaattisesti, sekä näiden horisontaalisten sääntöjen edellyttämät lisätiedot.”

Täysin toteutettu

II. Käytettävä vakiomääräaika, joka on vähintään neljä viikkoa kaikissa hakupyyntöissä, ja mahdollisuus poiketa tästä määräajasta asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa tai käyttää jatkuvasti avoimia hakupyyntöjä;

10 artiklan 2 ja 3 kohta

”[...] Hakemusten **vähimmäismääräaika on neljä viikkoa** . ”

”Komission yksiköt **voivat valita asiantuntijaryhmien jäsenet jatkuvasti avoimella ehdotuspyynnöllä, joka** julkaistaan asiantuntijaryhmien rekisterissä, jolloin erityistä ehdotuspyyntöä ei tarvita.”

Täysin toteutettu

III. Vaatia rekisteröitymistä avoimuusrekisteriin, jotta voidaan nimittää avoimuusrekisterin soveltamisalaan kuuluvia organisaatioita ja itsenäisiä ammatinharjoittajia, jotka edustavat sidosryhmien yhteistä etua;

8 artikla

”B- ja C-tyyppin jäsenet **nimitetään vain, jos heidät on rekisteröity** avoimuusrekisteriin.”

Täysin toteutettu

IV. Yhteys avoimuusrekisterin soveltamisalaan kuuluviin organisaatioihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin, jotka on nimitetty yhteisen edun edustajiksi ja jotka ovat asiantuntijaryhmien jäseniä, niiden profiiliin avoimuusrekisterissä;

24 artikla

” **Asiantuntijaryhmien rekisterin ja avoimuusrekisterin välinen synergia**

Komission yksikkö varmistaa, että asiantuntijaryhmien rekisteriin merkittyjen asiantuntijaryhmien ja alaryhmien B- ja C-tyyppin jäsenistä ja varajäsenistä löytyy linkki kyseisten jäsenten profiiliin avoimuusrekisterissä .”

Vastaa

”Asiantuntijaryhmien rekisterin uudella versiolla varmistetaan tämän rekisterin ja avoimuusrekisterin välinen synergia ensimmäistä kertaa, erityisesti yhdistämällä asiantuntijaryhmien rekisterissä julkaistut organisaatiot ja yhteistä etua edustavat henkilöt näiden jäsenten profiiliin avoimuusrekisterissä. ”

Täysin toteutettu

v. hyväksyy uudet eturistiriitoja koskevat toimintaperiaatteet yksityishenkilöinä nimitetyille yksittäisille asiantuntijoille;

2 artiklan 4 kohta ja 11 artikla sekä liitteet 4, 5, 6 ja 7

”’Eturistiriidalla’ tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilön etu voi vaarantaa tai sen voidaan kohtuudella katsoa vaarantavan henkilön kyvyn toimia riippumattomasti ja yleisen edun mukaisesti antaessaan komissiolle neuvoja kyseisen asiantuntijaryhmän tai alaryhmän tekemästä työstä.”

Katso 11 artikla yksityiskohtaiset säännöt siitä, miten DOI-tietoja käsitellään ja miten eturistiriitoja hallitaan.

Liitteet :

— Vakionuotoinen ilmoitus sidonnaisuuksista

— Sidonnaisuuksia koskevan ilmoituksen täyttämistä koskevat ohjeet

Täysin toteutettu

VI. Tarkistaa asiantuntijaryhmän jäsenten luokittelua rekisteriin, jotta vältetään organisaatioiden epäyhtenäinen kohtelu;

25 artiklan 2 kohta + liite 8

”Komission yksiköt luokittelevat ennen tämän päätöksen hyväksymistä nimitetyt jäsenet tähän päätökseen ja sen liitteisiin sisältyvien säännösten mukaisesti vuoden 2016 loppuun mennessä . Jos B- ja C-luokan jäsenten asianmukaisesta luokittelusta on epäselvyyttä, yksiköt voivat pyytää näitä jäseniä täyttämään liitteen 8 mukaisen luokituslomakkeen.

Täysin toteutettu

VII. Annetaan asiantuntijaryhmien rekisterissä lisätietoja sidosryhmien yhteistä etua edustavien yksittäisten asiantuntijoiden edustamista eduista.

23 artiklan 1 kohdan e alakohta ja 24 artiklan 3 kohta + liite ”Luovutuslomake”

”Asiantuntijaryhmien rekisteriä käsittelevien asiantuntijaryhmien kokoonpanoa koskevien tietojen julkaisemiseen komission yksiköissä sovelletaan seuraavia säännöksiä:

E) B- ja C-tyypin jäsenten edustama etu on yksilöitävä .

”[...] Yksiköt pyytävät myös B-tyypin jäseniä ja varajäseniä ilmoittamaan avoimuusrekisterissä edustamansa yhteisen edun.”

Liitteen luokituslomake :

”Hakijan on edustettava seuraavia etuja: (*valitkaa yksi tai useampi vaihtoehto ottaen huomioon jäljempänä esitettyt määritelmät*):

a) Akateeminen/Tutkimus

b) Kansalaisyhteiskunta

C) Työntekijät/työntekijät

D) Rahoitus

E) Teollisuus

F) Ammattilaiset

g) Pk-yritykset

h) Muu (täsmennettävä)”

Toteutettu

VIII. Tarkastellaan asiantuntijaryhmien rekisteriin tehtäviä teknisiä mukautuksia, erityisesti määrittelemällä uudelleen tilastoja koskeva välilehti, jotta saadaan lisätietoja ja saadaan parempi käsitys asiantuntijaryhmien kokoonpanosta.

Vastaa

”Kun otetaan huomioon asiantuntijaryhmien rekisterin uuden version julkaisemiseen tarvittavat merkittävät resurssit, tässä vaiheessa ei ollut mahdollista sisällyttää tiettyjä uusia ominaisuuksia, kuten tilastoja koskevan välilehden uudelleensuunnittelua. Komissio harkitsee asiaa uudelleen tulevaisuudessa.”

Tämä riippuu asiantuntijaryhmien rekisterin uuteen versioon tehtävistä tulevista muutoksista.

[1] Strategiset tutkimukset tehdään oikeusasiamiehen omasta aloitteesta, ja niissä tarkastellaan yleisen edun kannalta merkittäviä kysymyksiä. Niiden avulla oikeusasiamies voi tutkia EU:n toimielinten systeemisiä ongelmia ja edistää myönteistä kehitystä keskeisillä toiminta-aloilla.

[2] Kaikki tämän strategisen tutkimuksen kirjeenvaihto on saatavilla täältä:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/case.faces/en/43789/html.bookmark> [Linkki]

[3] Oikeusasiamies päätti vuoden 2013 lopussa tutkimuksensa, joka koski komission asiantuntijaryhmien avoimuutta ja tasapainoista kokoonpanoa koskevaa kantelua 1682/2010/BEH. Oikeusasiamiehen päätös on saatavilla osoitteessa:

<http://www.ombudsman.europa.eu/cases/decision.faces/en/52942/html.bookmark> [Linkki]

[4] Ks. tuolloin sovellettavat asiantuntijaryhmiä koskevat yleiset säännöt: Tiedonanto komissiolle, puitteet komission asiantuntijaryhmille: Horisontaaliset säännöt ja julkinen rekisteri, 10.11.2010 (K(2010) 7649 lopullinen, SEC(2010) 1360), liite.

[5] Tutkimus katsoi komission asiantuntijaryhmät, joilla on jäsentensä keskuudesta edunvalvoja (organisaatioita tai eturyhmiä edustavia yksittäisiä asiantuntijoita) ja/tai riippumattomia asiantuntijoita, jotka on nimetty yksityishenkilöinä. Tutkimuksessa ei tarkasteltu komission asiantuntijaryhmiä, jotka koostuvat ainoastaan jäsenvaltioiden viranomaisista.

[6] Näihin aloitteisiin sisältyi vaatimus, että komission jäsenet eivät saa tavata organisaatioita tai itsenäisiä ammatinharjoittajia, joita ei ole rekisteröity avoimuusrekisteriin; komission jäsenten, heidän kabinettiensa ja pääjohtajien kokousten esityslistat; ja komissio on sitoutunut esittämään ehdotuksen pakolliseksi avoimuusrekisteriksi.

[7] Kansalaisyhteiskunnan eri organisaatiot ja Euroopan parlamentti ovat jo useiden vuosien ajan ilmaisseet huolensa komission asiantuntijaryhmien kokoonpanosta ja toiminnasta. Euroopan parlamentti ehdotti vuonna 2014 komission asiantuntijaryhmien talousarvion jäädyttämistä, koska asiantuntijaryhmien tasapainoisen kokoonpanon ja avoimuuden katsottiin edelleen rikkovan.

[8] Tietoa julkisesta kuulemisesta on saatavilla osoitteessa:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/54300/html.bookmark>
[Linkki]

[9] Komission asiantuntijaryhmien ja muiden vastaavien tahojen rekisteri on saatavilla osoitteessa <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/> [Linkki]

[10] Ks. Euroopan komissiolle lähetetty kirje, jossa pyydetään vastausta:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/58861/html.bookmark>
[Linkki]

[11] Komission vastaus on saatavilla seuraavassa osoitteessa:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/60019/html.bookmark>
[Linkki]

[12] EU:n avoimuusrekisteri on komission ja Euroopan parlamentin yhdessä ylläpitämä julkinen rekisteri, jonka tarkoituksena on antaa tietoa toimielinten kanssa vuorovaikutuksessa olevista organisaatioista ja edunvalvojista. Vaikka rekisteröinti ei tällä hetkellä ole pakollista, kaikkien sellaisten organisaatioiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien, jotka harjoittavat toimintaa, jonka tarkoituksena on vaikuttaa suoraan tai välillisesti politiikan muotoiluun tai täytäntöönpanoon ja EU:n toimielinten päätöksentekoprosesseihin, odotetaan rekisteröityvän avoimuusrekisteriin joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Ks. Euroopan parlamentin ja Euroopan komission välinen toimielinten sopimus avoimuusrekisteristä (EUVL 2014, L 277, s. 11).

[13] Ks. oikeusasiamiehen suositus:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/recommendation.faces/en/63441/html.bookmark>
[Linkki]

[14] Ks. oikeusasiamiehen suositus ja erityisesti kohdat 52–62.

Komission päätös komission asiantuntijaryhmien perustamista ja toimintaa koskevista horisontaalisista säännöistä, 30 päivänä toukokuuta 2016, C(2016) 3301 final.

[16] Komission vastaus suositukseen on saatavilla seuraavassa osoitteessa:
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/68227/html.bookmark>
[Linkki]

[17] Asiakirja- ja tietopyyntö sekä kokouspyyntö ovat saatavilla seuraavassa osoitteessa:
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/78385/html.bookmark>
[Linkki]

[18] Kertomus kokouksesta on saatavilla osoitteessa:
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/81083/html.bookmark>
[Linkki]

Komission päätös komission asiantuntijaryhmien perustamista ja toimintaa koskevista horisontaalisista säännöistä, 30 päivänä toukokuuta 2016, C(2016) 3301 final:

http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/PDF/C_2016_3301_F1_COMMISSION_DECISION_EN.pdf
[Linkki]

[20] http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/PDF/C_2016_3301_F1_ANNEX_EN.pdf [Linkki]

[21] Komission asiantuntijaryhmien toimintapuitteet: horisontaaliset säännöt ja julkinen rekisteri, 30.5.2016, C(2016) 3300 final:

http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/PDF/C_2016_3300_F1_COMMUNICATION_TO_COMMISSION_EN.pdf
[Linkki]

[22] Komissio tunnustaa nimenomaisesti Euroopan parlamentin, kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja oikeusasiamiehen näkemykset asiantuntijaryhmän päätöksen johdanto-osan 2 kappaleessa.

[23] Oikeusasiamiehen mielestä on selvästi parempi, että komissiolla on suhteellisen muodollinen asiantuntijaryhmäjärjestelmä sen sijaan, että se sallisi asiantuntijaryhmän sääntöjen ulkopuolelle jäävien tilapäisten työryhmien ja työryhmien määrän lisääntymisen.

[24] Ks. komission tiedonanto, s. 3.

[25] Vaatimusta, jonka mukaan avoimuusrekisteriin on rekisteröidyttävä asiantuntijaryhmän jäsenyyden saamiseksi, sovelletaan niihin jäsenyystyyppeihin, jotka kuuluvat avoimuusrekisterin soveltamisalaan, eli organisaatioihin ja itsenäisiin ammatinharjoittajiin, jotka on nimetty edustamaan sidosryhmien etua. Jos yksittäinen asiantuntija, joka on nimetty edustamaan sidosryhmien etua, ei ole itsenäinen ammatinharjoittaja, hänen työnantajaorganisaationsa on rekisteröitävä avoimuusrekisteriin.

[26] Ks. kertomus oikeusasiamiehen ja komission kokouksesta.

[27] Henkilöiden, jotka hakevat henkilöllisyytensä asiantuntijoiksi nimittämistä, on toimitettava myös ajantasainen ansioluettelo.

[28] Ks. oikeusasiamiehen suosituksen 34 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

[29] Ks. Euroopan parlamentin päätöslauselma 14. helmikuuta 2017 rekisterin valvonnasta ja komission asiantuntijaryhmien kokoonpanosta (2015/2319(INI), P8_TA(2017)0021, kohta 10: ”*Huomauttaa tässä yhteydessä ja edellä mainitun oikeusasiamiehen lausunnon 34–45 kohdan osalta, että vaikka komissio ei ole vielä virallisesti määritellyt tasapainon käsitettään, jälkimmäistä ei pidä ymmärtää aritmeettisen menettelyn tuloksena vaan pikemminkin sen vuoksi, että on pyritty varmistamaan, että EG:n jäsenillä on yhdessä tarvittava tekninen asiantuntemus ja laaja-alaisuus kyseisen asiantuntijaryhmän toimeksiannon hoitamiseksi; katsoo, että tasapainon käsite olisi näin ollen ymmärrettävä siten, että se liittyy kunkin yksittäisen asiantuntijaryhmän erityistehtävään; katsoo, että arviointikriteereihin, joilla arvioidaan, onko asiantuntijaryhmä tasapainossa, olisi sisällyttävä ryhmän tehtävät, tarvittava tekninen asiantuntemus, sidosryhmät, joihin asia todennäköisimmin vaikuttaisi, sidosryhmäryhmien järjestäminen sekä taloudellisten ja muiden kuin taloudellisten etujen asianmukainen suhde;”*

[30] Ks. kertomus oikeusasiamiehen ja komission kokouksesta:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/81083/html.bookmark>
[Linkki]

[31] Komissio on ilmoittanut oikeusasiamiehelle, että tämän otsikon tarkoituksena on saada sen pääosasot ja asiantuntijaryhmät pohtimaan, voitaisiinko tietty kokous mahdollisesti avata yleisölle aiheen mukaan. Päätös tietyn kokouksen julkistamisesta on välttämättä tehtävä ennen kokousta, jotta mahdollistetaan asiaankuuluvat käytännön järjestelyt, kuten sopivan kokoushuoneen varaaminen tai suoratoiston järjestäminen verkossa.

[32] Ks. oikeusasiamiehen suositus 57 kohta.

[33] Ks. esimerkiksi:

<https://webcast.ec.europa.eu/6th-meeting-of-the-structured-dialogue-with-european-structural-and-investment-funds>
[Linkki]; <https://webcast.ec.europa.eu/inaugural-meeting-of-the-platform-on-animal-welfare>
[Linkki]

